

คุณค่าในวรรณคดีและวรรณกรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

THE VALUE OF LITERATURE AND LITERARY WORKS AT THE MATHAYOMSUKSA 2 LEVEL

พระมหาปริญา ฐิตธมโม (กิจใบ), พระสุธีวรธรรม, บัญชา ธรรมบุตร และกฤษณา จิริงดา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

**Phramaha Parinya Thitadhammo (Kitbai), Phrasuteevachiradham,
Bancha Thammabut and Kritsana Jirangda**

Mahamakut Buddhist University

Corresponding Author E-mail: parinya.kit@student.mbu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณค่าในวรรณคดีและวรรณกรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ โดยการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าคุณค่าในวรรณคดีและวรรณกรรมที่ปรากฏในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นั้น ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) คุณค่าทางอารมณ์และจินตนาการ 2) คุณค่าทางศีลธรรมและปัญญา 3) คุณค่าทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ 4) คุณค่าทางทักษะเชิงวิจารณ์และการใช้ภาษา และ 5) คุณค่าที่เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการสร้างวรรณกรรมและศิลปกรรมด้านต่าง ๆ โดยเรื่องโคลงภาพพระราชนิพนธ์และเรื่องบทเสภาสามัคคีเสวก มี 4 ด้าน เรื่องศิลาจารึกหลักที่ 1 เรื่องบทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก เรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง เรื่องโคลงสุภาพพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และกลอนดอกร้อยรำพึงในป่าช้า มี 3 ด้าน แสดงให้เห็นถึงคุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ต่อการศึกษาด้านวรรณคดีไทย และเป็นประโยชน์แก่ครูผู้สอนที่จะนำคุณค่าที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง และเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยในด้านของวรรณคดีและวรรณกรรมให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนในยุคปัจจุบันอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: คุณค่าทางวรรณศิลป์/วรรณคดี; วรรณคดี และวรรณกรรม; ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2;

Abstract

The objective of this academic article was aimed at examining the literary and educational values of literature and literary works at the Mathayomsuksa 2 level, as prescribed by the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551. In this study, the identified values were found to be categorized into five distinct aspects: 1) emotional and imaginative value, 2) moral and intellectual value, 3) cultural and historical value, 4) critical thinking and language skill value, and 5) inspirational value contributing to diverse literary and artistic creations. Four

dimensions of value were revealed in the Phra Ratcha Phongsawadan Illustration and Samakkhi Sewok Sepha, whereas three dimensions were reflected in King Ramkhamhaeng Inscription No. 1, Ramakien (Narai Subduing Nonthok), Kap Ho Khlong Praphat Than Thong Daeng, The Didactic Royal Verses of King Chulalongkorn, and the Klon Doksoi on Elegy Written in a Country Churchyard (Ramphung Nai Pa Cha). The significance of literary merit in Thai literature education was demonstrated by these findings. Furthermore, practical implications were offered for Thai language teachers to integrate these studied values into instructional practices aligned with curriculum indicators. Consequently, the quality of learners was enhanced in accordance with the core learning standards, and Thai language learning skills in literature and literary works were effectively developed for contemporary students.

Keywords: Literary Values; Literature and Literary Works; Mathayomsuksa 2;

บทนำ

วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นรากฐานที่สำคัญของวัฒนธรรมมนุษย์ แสดงถึงความไพเราะของภาษา และยังสัมพันธ์กับระบบชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนไทย สะท้อนให้เห็นสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา ศิลปวิทยาการ ศาสนา การปกครอง ขนบธรรมเนียม ประเพณี อาชีพของพลเมือง ตลอดจนกิจกรรม นันทนาการเพื่อความเพลิดเพลิน สนุกสนานในท้องถิ่นต่าง ๆ อีกทั้งวรรณคดียังให้ความบันเทิงเพื่อประเทืองอารมณ์และเสริมสร้างสติปัญญา ในด้านภาษาและวรรณคดี ประวัติศาสตร์ยังให้คติธรรม คำสอนและแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตซึ่งเป็นการยกระดับจิตใจของผู้อ่านให้สูงขึ้น

ด้วยเหตุนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 จึงได้กำหนดตัวชี้วัดของการศึกษา วรรณคดีและวรรณกรรมในสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม และมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ว่า ผู้เรียนต้องเข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องมีการศึกษาและเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อให้สามารถรับรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของวรรณคดีและวรรณกรรม โดยการศึกษา คุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมของไทยนั้น

โดยการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ 1) โคลงภาพพระราชพงศาวดาร 2) บทเสภาสามัคคีเสวก 3) ศิลาจารึกหลักที่ 1 4) บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนกทก 5) กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง 6) โคลงสุภาชีวิตพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และ 7) กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า ซึ่งการศึกษาคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมนี้ เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ถึงคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลาง ในการกำหนดจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายและกรอบทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถและทักษะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 รวมถึงปรับแก้ไขกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ตรงกับบริบทหรือสภาพของสถานศึกษา โดยมีสาระการเรียนรู้ดังนี้

1. สาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระวิชาภาษาไทย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง และยังได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตั้งนั้นกลุ่มสาระวิชาภาษาไทยสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระวิชาภาษาไทย ประกอบด้วยสาระการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน (มาตรฐาน ท 1.1)

กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน โดยเน้นการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน เขียนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่าง ๆ ที่อ่าน อภิปรายแสดงความคิดเห็น และข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงข้อมูลสนับสนุน และข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน ระบุข้อสังเกตการชวนเชื่อการโน้มน้าว หรือความสมเหตุสมผลของงานเขียน อ่านหนังสือ บทความหรือคำประพันธ์อย่างหลากหลาย และประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่านเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตและมีมารยาทในการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน (มาตรฐาน ท 2.1)

กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการเขียน มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยายและพรรณนา เขียนเรียงความ เขียนย่อความ เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า เขียนจดหมายธุรกิจ เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้งในเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล และมีมารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด (มาตรฐาน ท 3.1)

กระบวนการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ โดยเน้นการฟัง การดู และการพูด พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและความน่าเชื่อถือของข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ วิเคราะห์และ

วิจารณ์เรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผลเพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต พุดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้า และมีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย (มาตรฐาน ท 4.1)

ความเข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ โดยเน้นหลักการใช้ภาษาไทย อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย สร้างคำในภาษาไทย วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค วิเคราะห์ความแตกต่างของภาษาพูดและภาษาเขียน แต่งบทร้อยกรอง จำแนกและใช้สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม (มาตรฐาน ท 5.1)

ความเข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง โดยการสรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านในระดับที่ยากขึ้น วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีวรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นที่อ่าน พร้อมยกเหตุผลประกอบ อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและ บทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ

สรุปการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยต้องจัดการเรียนวิชาภาษาไทยแบบสัมพันธ์ทักษะ โดยมีความต้องการให้นักเรียนมีความสามารถในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมถึงการเกิดสมรรถนะกับผู้เรียนในด้านความสามารถในการสื่อสาร โดยเน้นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) สมรรถนะสำคัญ 5 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่นักเรียนควรทราบ ควรระลึก และหมั่นปฏิบัติอยู่เสมอ มีดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตน เองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

สรุปได้ว่า สมรรถนะของผู้เรียนมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วรรณคดีและวรรณกรรม

1. ความหมายของวรรณคดีและวรรณกรรม

1.1 ความหมายของวรรณคดี

คำว่า “วรรณคดี” มาจากคำบาลีสันสกฤตที่ประกอบขึ้นจากคำว่า “วรรณ” แปลว่า “หนังสือ” และคำว่า “คดี” แปลว่า “เรื่อง” ตามรูปศัพท์ “วรรณคดี” จึงแปลว่า “เรื่องที่แต่งเป็นหนังสือ” ตามที่เข้าใจกันทั่วไป คำว่า “วรรณคดี” มักมีความหมายกว้างออกไป มีความหมายว่า “หนังสือที่แต่งดี” ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “วรรณกรรมที่ได้รับยกย่องว่าแต่งดีมีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์” โดยในพจนานุกรมได้ยกตัวอย่างหนังสือที่จัดว่าเป็นวรรณคดีไว้ด้วย เช่น พระราชนิพนธ์สิบสองเดือน มัทนะพาธา สามก๊ก เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ทั้งนี้ เสฐียร โกเศศ (2518) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วรรณคดี คือ การแสดงความคิดออกมาโดยเขียนขึ้นไว้เป็นหนังสือ ข้อเขียนหรือบทที่แต่ง หรือบทประพันธ์ขึ้นทั้งหมด ซึ่งเป็นของประเทศชาติใด ๆ หรือยุคสมัยใด ๆ ไม่ว่าในภาษาใด หรือว่าด้วยเรื่องใด ๆ (ยกเว้นเรื่องวิทยาศาสตร์) บทโวหาร วรรณนาหรือข้อเขียนซึ่งมีสำนวนโวหารเพราะพริ้ง มีลักษณะเด่นเชิงประพันธ์ สอดคล้องกับบุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2529) ให้ทรงเห็นว่า วรรณคดี คือ หนังสือที่ได้รับความยกย่องจากผู้ศึกษา และจากผู้สนใจในศิลปะทางวรรณกรรมว่าเป็นหนังสือชั้นดี สมควรที่จะแนะนำให้ผู้อื่นอ่านให้แพร่หลาย เป็นหนังสือที่ได้รับความยกย่องซึ่งจะต้องมีเนื้อหาและรูปแบบ เหมาะสมกัน มีความคิดนึกที่แสดงถึงความเฉียบแหลมของผู้แต่ง

แสดงถึง พัฒนาการทางอารมณ์ของผู้แต่งสูง และมีคุณค่าในทางประวัติของวรรณกรรม หรือประวัติวรรณคดี และวิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2514) ให้ความหมายเพิ่มเติมว่า วรรณคดี หมายถึง บทประพันธ์ที่รัดตึงใจผู้อ่าน ปลุกมโนคติ (Imagination) ทำให้เพลิดเพลินและเกิดอารมณ์ต่าง ๆ ละม้ายคล้ายคลึงกับอารมณ์ของผู้ประพันธ์ วรรณคดีอาจสอนใจเราได้ทางอ้อม แต่ไม่ใช่หนังสือ เทศน์ และอาจเปิดหูเปิดตาเราโดยให้เราได้เห็นชีวิตและแง่ของชีวิตแปลก ๆ ต่าง ๆ แต่วรรณคดีไม่ใช่ตำรา หนังสือศาสนา

สรุปได้ว่า คำว่า “วรรณคดี” มาจากคำบาลีสันสกฤตที่ประกอบขึ้นจากคำว่า “วรรณ” แปลว่า “หนังสือ” และคำว่า “คดี” แปลว่า “เรื่อง” ตามรูปศัพท์ “วรรณคดี” จึงแปลว่า “เรื่องที่แต่งเป็นหนังสือ” ดังนั้น คำว่า “วรรณคดี” มีความหมายว่า การแสดงความคิดออกมาโดยเขียนขึ้นไว้เป็นหนังสือ ข้อเขียนหรือ บทที่แต่ง หรือบทประพันธ์ขึ้นทั้งหมด ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้รับความยกย่องซึ่งจะต้องมีเนื้อหาและรูปแบบเหมาะสมกัน มีความคิดนึกที่แสดงถึงความเลียบแหลมของผู้แต่ง แสดงถึง พัฒนาการทางอารมณ์ของผู้แต่งสูง และมีคุณค่าในทางประวัติของวรรณกรรม ปลุกมโนคติ ทำให้เพลิดเพลินและเกิดอารมณ์ต่าง ๆ

1.2 ความหมายวรรณกรรม

คำว่า วรรณกรรม แปลตามรูปศัพท์ว่า ทำให้เป็นหนังสือซึ่งเป็นความหมายกว้างนั่นคือ การเขียนหนังสือ จะเป็นข้อความสั้น ๆ หรือจะเป็นเรื่องราวสมบูรณ์ก็ได้ เช่น ข้อความที่เขียนตามฝาผนังอาคารหรือ กำแพงวัด ใบปลิว ป้ายโฆษณาต่าง ๆ ตลอดไปจนถึงบทความหรือหนังสือที่พิมพ์เป็นเล่มทุกชนิด เช่น ตำรา นวนิยาย กาพย์ กลอนต่าง ๆ ถือเป็นวรรณกรรมทั้งสิ้นตามที่ ปัญญา บริสุทธิ์ (2534) กล่าวไว้และวิบูลย์วรรณ มุสิกกะนุเคราะห์ (2549) อธิบายความหมายของวรรณกรรมไว้ว่า เป็นงานเขียนทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดหรือจุดมุ่งหมายใด ทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง จะเขียนตามสถานที่ใด ๆ ก็ได้ เช่น ตามฝาผนังอาคาร ตามกำแพงวัด ใบปลิว ป้ายโฆษณาต่าง ๆ หรือเป็นรูปเล่มหนังสือก็ได้ และยังหมายถึงเรื่องที่เล่าสืบต่อ ๆ กัน มาด้วยปากเปล่า ที่เรียกว่า มุขปาฐะ อย่างเช่นนิทานชาวบ้านและบทเพลงต่าง ๆ อีกด้วย สอดคล้องกับ พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ทรงชนะของวรรณกรรมไว้ว่า เป็นงานหนังสือ งานประพันธ์ บทประพันธ์ ทุกชนิดทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ วรรณกรรมของเสถียรโกเศศ วรรณกรรมฝรั่งเศส วรรณกรรมประเภทสื่อสารมวลชน ส่วน Lombardi (2020) อธิบายไว้ว่า วรรณกรรม คือวรรณกรรมที่แสดงถึงวัฒนธรรมและประเพณีของภาษาหรือผู้คน แนวคิดนี้ยากที่จะกำหนดอย่างแม่นยำ แม้ว่าหลายคนจะพยายาม เป็นที่ชัดเจนว่าคำจำกัดความที่ยอมรับของวรรณกรรมมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา และ Hassan (2022) นิยามวรรณกรรมไว้อีกว่า เป็นงานเขียนที่มีคุณค่าทางจินตนาการศิลปะหรือทางปัญญาโดยทั่วไปมีลักษณะการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิดอารมณ์และประสบการณ์ มั่นครอบคลุมรูปแบบต่างๆของการแสดงออกทางการเขียนเช่นนวนิยายบทกวีบทละคร เรียงความเรื่องสั้นและงานวรรณกรรมอื่นๆ

คำว่า วรรณกรรม แปลตามรูปศัพท์ว่า ทำให้เป็นหนังสือซึ่งเป็นความหมายกว้างนั่นคือ การเขียนหนังสือ จะเป็นข้อความสั้น ๆ หรือจะเป็นเรื่องราวสมบูรณ์ก็ได้ เป็นงานเขียนทุกชนิด งานหนังสือ งานประพันธ์ บทประพันธ์ ทุกชนิดทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง เป็นวรรณกรรมที่แสดงถึงวัฒนธรรมและ

ประเพณีของภาษาหรือผู้คน แนวคิดนี้ยากที่จะกำหนดอย่างแม่นยำ คำจำกัดความที่ยอมรับของวรรณกรรมมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา และเป็นงานเขียนที่มีคุณค่าทางจินตนาการศิลปะหรือทางปัญญา โดยทั่วไปมีลักษณะการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิดอารมณ์และประสบการณ์ และคำว่า “วรรณคดี” มีความหมายว่า การแสดงความคิดออกมาโดยเขียนขึ้นไว้เป็นหนังสือ ข้อเขียนหรือบทที่แต่ง หรือบทประพันธ์ขึ้นทั้งหมด ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้รับความยกย่องซึ่งจะต้องมีเนื้อหาและรูปแบบเหมาะสมกัน มีความคิดนึกที่แสดงถึงความเฉียบแหลมของผู้แต่ง แสดงถึง พัฒนาการทางอารมณ์ของผู้แต่งสูง และ “วรรณกรรม” มีความหมายว่า การเขียนหนังสือ จะเป็นข้อความสั้น ๆ หรือจะเป็นเรื่องราวสมบูรณ์ก็ได้ เป็นงานเขียนทุกชนิด งานหนังสือ งานประพันธ์ บทประพันธ์ ทุกชนิดทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง เป็นวรรณกรรมที่แสดงถึงวัฒนธรรมและประเพณีของภาษาหรือผู้คน แนวคิดนี้ยากที่จะกำหนดอย่างแม่นยำ คำจำกัดความที่ยอมรับของวรรณกรรมมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา และเป็นงานเขียนที่มีคุณค่าทางจินตนาการศิลปะหรือทางปัญญา โดยทั่วไปมีลักษณะการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิดอารมณ์และประสบการณ์

2. ความสำคัญของวรรณคดีและวรรณกรรม

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2552) กล่าวว่า ความสำคัญของวรรณคดีและวรรณกรรมที่กำหนดให้เรียนและเลือกเรียนนั้น เลือกสรรมาจากวรรณคดีต่างสมัย ซึ่งล้วนเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ ความเหมาะสมกับวัย ความสนใจ และศักยภาพของนักเรียนในแต่ละช่วงชั้น ทั้งยังเป็นวรรณคดี ที่ใช้รูปแบบและวิธีการเขียน และถ้อยคำสำนวนภาษาอย่างดีมีความไพเราะทั้งเสียง คำและความหมาย ช่วยให้นักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลินจดจำได้เกิดความซาบซึ้งประทับใจและภูมิใจ ในสิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างขึ้น สังคม สืบสานงานต่อเนื่องต่อกันจากอดีตจนปัจจุบัน ส่งผลให้เห็นคุณค่า นำประโยชน์มาใช้ในการพูด การเขียน การศึกษาค้นคว้า และอนุรักษ์ไว้เป็นพื้นฐานในการสร้าง ผลงานใหม่ต่อไปได้ และสุตาพร ไชยะ (2552) ได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า วรรณคดี ไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ควรที่จะถ่ายทอดวรรณคดีไทยให้นักเรียนอย่างมี ศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียนเพียงพอที่จะได้สัมผัสกลิ่นอาย ของวรรณคดีในแง่มุมที่หลากหลาย แล้วก็จะทำให้นักเรียนสนใจและให้เรียนรู้วรรณคดี สอดคล้องกับ รื่นฤทัย สัจจพันธ์ (2532) ให้ทัศนะไว้ว่า วรรณคดีให้ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้อย่างตั้งใจและไม่ตั้งใจ นอกจากนี้ยังให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ให้ยังเห็นแก่นแท้ของชีวิต เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ และยังเป็นกระจกเงาบานใหญ่สะท้อนสังคมแต่ละยุคสมัยอีกด้วย ดังนั้นวรรณคดีจึงไม่ได้เป็นเพียงโลกสมมุติ แต่มีบริบททางสังคมรองรับ ผู้ศึกษาวรรณคดีจึงสามารถประยุกต์ข้อคิดจากการอ่านวรรณคดีมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

สรุปได้ว่า วรรณคดีและวรรณกรรม มีความสำคัญในการสื่อสารเพราะเป็นสิ่งที่แสดงถึงความไพเราะของภาษาและยังสัมพันธ์กับระบบชีวิตและวัฒนธรรม ของชุมชนไทยสะท้อนให้เห็นสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา ศิลปวิทยาการ ศาสนา การปกครอง ขนบธรรมเนียม ประเพณี อาชีพของพลเมือง ตลอดจนกิจกรรมนันทนาการเพื่อความเพลิดเพลิน สนุกสนานในท้องถิ่นต่าง ๆ อีกทั้งวรรณคดียังให้ความบันเทิง เพื่อ

ประเทืองอารมณ์และ เสริมสร้างสติปัญญาในด้านภาษาและวรรณคดีประวัติศาสตร์ยังให้คติธรรม คำสอนและแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตซึ่งเป็นการยกระดับจิตใจของผู้อ่าน

ดังนั้น ความสำคัญของวรรณคดีและวรรณกรรมเป็นวรรณศิลป์และวรรณวิทยาเพื่ออธิบายแยกแยะระบบวรรณคดีและวรรณกรรมที่มีอยู่ในวรรณสาส์นของประชาชาติต่าง ๆ โดยมีมักจะนำมาใช้ในแง่ของภาษาและวรรณกรรมของสังคมนั้น ๆ และมีความหมาย เกี่ยวกับวรรณคดี ทางด้านภาษาที่ใช้ในงานวรรณกรรมและจริยธรรม ในภาษาและวรรณกรรมของแต่ละสังคม วรรณคดีและวรรณกรรมอาจมีความแตกต่างกัน และอาจเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยและสภาพสังคมได้อีกด้วย

คุณค่าในวรรณคดีและวรรณกรรม

บันลือ พุกกะวัน (2557) ได้กล่าวถึงคุณค่าของวรรณคดีสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) คุณค่าทางอารมณ์ แก่ผู้อ่านก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์ การใช้อุปมาอุปไมยช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้สึกเสมือนว่าตนได้เข้าไปอยู่ในเหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้น 2) คุณค่าทางคุณธรรมจริยธรรมเมื่ออ่านแล้วย่อมเล็งเห็นแนวประพฤติซึ่งแสดงอยู่ทุกแง่มุมที่วิเคราะห์หรือพิจารณาเหตุการณ์เป็นการสอนให้คิดและแนวปฏิบัติทางคุณธรรมที่แฝงอยู่ 3) คุณค่าทางสติปัญญา การอ่านหนังสือหนังสือดี ๆ ที่รับการยกย่องว่าช่วยขยายประสบการณ์เสมือนได้พาผู้อ่านไปพบเห็นหรือมีประสบการณ์ที่สิ่งนั้นโดยตรง ให้คุณค่าทางความรู้ความคิดรวมทั้งส่งเสริมการมีวิจรรย์ญาณอีกด้วย สอดคล้องกับ จงชัย เจนहतถการกิจ (2560) กล่าวถึงคุณค่าของวรรณคดีไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1) คุณค่าด้านอารมณ์คือ ผู้ฟัง ผู้อ่านหรือผู้ชมวรรณคดีได้เกิดความเพลิดเพลินเจริญใจมีอารมณ์ร่วมไปกับวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ 2) คุณค่าด้านคุณธรรม คือ ผู้อ่าน ผู้ฟังหรือผู้ชมวรรณคดีได้เกิดความซาบซึ้งในคติธรรมคุณธรรม ข้อคิดที่ผู้ประพันธ์ได้สอดแทรกไว้และเกิดความสุขใจหรือสามารถยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น 3) คุณค่าด้านความรู้คือ วรรณคดีย่อมสะท้อนภาพศิลปวัฒนธรรมทางด้านภาษา สังคม ค่านิยม ประเพณีผู้รับสารจึงสามารถศึกษาเรื่องราวนี้ได้จากวรรณคดีและ รื่นฤทัย สัจพันธ์ (2532) ได้กล่าวเพิ่มเติมไว้ว่า วรรณคดีให้ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างตั้งใจและไม่ตั้งใจ นอกจากนี้ยังให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ให้ยังเห็นแก่นแท้ของชีวิต เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ และยังเป็นกระจกเงาบานใหญ่สะท้อนสังคมแต่ละยุคสมัยอีกด้วย ดังนั้นวรรณคดีจึงไม่ได้เป็นเพียงโลกสมมุติ แต่มีบริบททางสังคมรองรับ ผู้ศึกษาวรรณคดีจึงสามารถประยุกต์ข้อคิดจากการอ่านวรรณคดีมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

คุณค่าในวรรณคดีและวรรณกรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษา

บันลือ พุกกะวัน (2557) จงชัย เจนहतถการกิจ (2560) และ รื่นฤทัย สัจพันธ์ (2532) ได้กล่าวไว้ว่า วรรณคดีเป็นศิลปะแห่งการประพันธ์เรื่องราว จากความหมายของวรรณคดี เราจะเห็นได้ว่าคุณค่าโดยตรงของวรรณคดีก็คือ คุณค่าทางอารมณ์ คุณค่าทางภาษา และคุณค่าทางวัฒนธรรม วรรณคดีมีคุณค่าทางอารมณ์ก็เพราะว่าวรรณคดีเป็นงานศิลปะ จึงมุ่งให้เกิดความเพลิดเพลินทางอารมณ์เป็นหลัก มีคุณค่าทางภาษา ก็เพราะวรรณคดีอยู่ในรูปแบบภาษา ใช้ภาษาในการถ่ายทอด และช่วยพัฒนาการใช้ภาษาในเวลาเดียวกัน และมี

คุณค่าทางวัฒนธรรมก็เพราะวรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของชนชาติ และในทางกลับกัน วัฒนธรรมของชนชาติก็ถูกจารึกอยู่ในวรรณคดีด้วยเช่นกัน โดยทั่วไปยอมรับกันว่าคุณค่าของวรรณคดีมีหลากหลายด้าน ดังนี้

1. คุณค่าทางอารมณ์ มีจุดหมายหลักของวรรณคดีคือความเพลิดเพลินอารมณ์ ดังเช่นงานศิลปะอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางอารมณ์แก่ผู้รับรู้ วรรณคดีที่ยิ่งใหญ่ล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมแก่ผู้อ่าน ไม่ว่าจะเป็นความสุข ความเศร้า ความยินดี ความโกรธ ความตื่นเต้น หรือแม้แต่ความสงบ การมีอารมณ์ร่วมไปกับบทประพันธ์ของผู้อ่าน ขึ้นอยู่กับทักษะในการประพันธ์เรื่องของกวีผู้รจนา

2. คุณค่าทางปัญญา วรรณคดีแทบทุกเรื่อง ล้วนมีเนื้อหาที่เป็นความรู้สอดแทรกอยู่เสมอ ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยปริยาย ทำให้เกิดปัญญาหากผู้อ่านขบคิดใคร่ครวญอย่างละเอียดถี่ถ้วน วรรณคดีที่ให้ความรู้ในเรื่องศาสนา เช่น รามเกียรติ์ ไตรภูมิพระร่วง ลิลิตโองการแช่งน้ำ มหาเวสสันดรชาดก วรรณคดีที่ให้ความรู้เรื่องการศึกษาสงคราม เช่น สามก๊ก ราชอิริยาธ วรรณคดีที่ให้ข้อคิดเตือนใจ เช่น โคลงโลกนิติ เป็นต้น

3. คุณค่าทางศีลธรรมหรือคุณค่าในการจรรโลงสังคม เมื่อคนมีความประพฤติอยู่ในศีลในธรรม หรือแม้จารีตประเพณีอันดี ก็ทำให้สังคมเกิดความผาสุก วรรณคดีส่วนมาก โดยเฉพาะวรรณคดีเก่าแก่ มักจะเชิดชูคุณธรรมความดีของตัวละคร เพื่อให้ผู้อ่านซึมซับความดีนั้น ๆ และประพฤติปฏิบัติตาม หรือแม้แต่ความประพฤติของตัวละครที่บางครั้งเลวทรามก็ยังสามารถยกเป็นตัวอย่างที่ไม่ควรปฏิบัติตามได้เพราะตัวละครนั้น ๆ มักประสบชะตากรรมที่ไม่ดี

4. คุณค่าทางวัฒนธรรม วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติ และยังเป็นบันทึกทางวัฒนธรรมที่บอกเล่าความรู้เกี่ยวกับคนรุ่นก่อน ทั้งวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ความเชื่อ ประเพณี ค่านิยม ที่ผู้อ่านสามารถสืบสาวหรือเชื่อมโยงอดีตหรือรากเหง้าของตนเองได้ วรรณคดีที่โดดเด่นในด้านวัฒนธรรม เช่น นิราศต่าง ๆ ของสุนทรภู่ ขุนช้างขุนแผน สวัสดิรักษา สุภาचितสอนหญิง กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน กาพย์เห่เรือ เป็นต้น

5. คุณค่าทางประวัติศาสตร์ แม้วรรณคดีจะมีได้มุ่งให้ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์อย่างถูกต้องตามจริง แต่วรรณคดีหลายเรื่องก็ใช้ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์เป็นข้อมูลพื้นฐานในการประพันธ์ บางครั้งเราจดจำประวัติศาสตร์ได้จากการอ่านวรรณคดี มากกว่าการอ่านพงศาวดารเสียอีก วรรณคดีที่เน้นบอกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ เช่น ลิลิตตะเลงพ่าย ลิลิตยวนพ่าย เป็นต้น หรือแม้แต่วรรณคดีที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเทพและอมมุนษย์อย่างรามเกียรติ์ ก็มีการศึกษากันว่า น่าจะเป็นการแต่งเรื่องจากเค้าโครงทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นจริง ในช่วงยุคที่ชนชาติอารยันอพยพเข้ามาครอบครองพื้นที่ที่เป็นอินเดียในปัจจุบัน

6. คุณค่าทางจินตนาการ เนื่องจากวรรณคดีเป็นเรื่องแต่งขึ้น โดยอาจจะอิงมาจากเรื่องจริงหรือไม่ก็ได้ ทำให้ผู้แต่งต้องใส่จินตนาการที่กว้างไกลลงไปในงานประพันธ์ เมื่อผู้อ่านได้อ่านวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ก็จะซึมซับจินตนาการของผู้แต่งและอาจจินตนาการต่อยอดออกไปได้อีกด้วย ซึ่งจินตนาการเป็นทักษะที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เรควรมี เพราะมีหลายต่อหลายครั้งที่จินตนาการได้ช่วยให้เราก้าวออกจากกรอบความคิดเดิม ๆ ได้ ทำให้

เราแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้ วรรณคดีไทยที่ได้รับการยอมรับว่าโดดเด่นด้านจินตนาการ ได้แก่ พระอภัยมณีของสุนทรภู่

7. คุณค่าทางทักษะเชิงวิจารณ์ การอ่านวรรณคดีมาก จะทำให้เราพัฒนาทักษะในการ วิพากษ์วิจารณ์ เช่น เราเกิดความไม่เห็นด้วยกับเนื้อเรื่องหรือแนวคิดบางอย่างที่วรรณคดีหนึ่ง ๆ เชิดชูว่า ถูกต้อง อาจเป็นเพราะยุคสมัยที่เปลี่ยนไปทำให้ความเชื่อหรือค่านิยมของคนในสังคมหนึ่ง ๆ เปลี่ยนแปลงไป ด้วย เช่น ในปัจจุบันเราอาจไม่เห็นด้วยกับการทำทานด้วยลูกและเมียของพระเวสสันดร ในขณะที่คนสมัยก่อน อาจจะไม่รู้สึกตะขิดตะขวงใจเมื่ออ่านเรื่องนี้ ทำให้เราเกิดความคิดวิพากษ์วิจารณ์

8. คุณค่าทางการใช้ภาษา วรรณคดีถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นด้วยภาษา นอกจากคุณค่าด้านอื่น ๆ ที่ จะถูกถ่ายทอดสู่คนรุ่นถัดไปแล้ว การใช้ภาษาในการประพันธ์ที่งดงามก็ได้รับการถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นใหม่ด้วย เช่นกัน การอ่านวรรณคดีมาก จะทำให้เราจดจำกลวิธีการร้อยเรียงถ้อยคำที่สวยงาม คมคาย และนำมาใช้ พัฒนางานเขียนของตนเองได้

9. คุณค่าที่เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการสร้างวรรณกรรม และศิลปกรรมด้านต่าง ๆ วรรณคดีที่ แพร่หลายในสังคมชนชาติหนึ่ง ๆ มาเป็นเวลายาวนาน อดไม่ได้ที่จะส่งผลต่อวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ ที่มีผู้แต่ง ตามอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการอ้างอิงพื้นหลังของเรื่อง รูปแบบการดำเนินเรื่อง เป็นต้น อีกทั้งงานศิลปะด้านอื่น ๆ ที่ศิลปินบรรจงรังสรรค์ขึ้นด้วยความซาบซึ้งใจ ประทับใจในวรรณคดีต้นแบบ วรรณคดีของไทยที่มีอิทธิพลต่อ วรรณคดี และวรรณกรรมอื่น รวมทั้งศิลปกรรมต่าง ๆ มากที่สุดก็คือ รามเกียรติ์นั่นเองคุณค่าในวรรณคดีและ วรรณกรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษามีหลายประเภทและระดับต่าง ๆ และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนา บุคลิกภาพและการเรียนรู้ของนักเรียน นี่คืคุณค่าที่สำคัญในวรรณคดีและวรรณกรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษา ส่งเสริมความเข้าใจและความรู้ เรื่องวรรณคดีและวรรณกรรมช่วยในการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และความคิดของมนุษย์ในสังคมต่าง ๆ ดังนั้นการศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมช่วยสร้างความ สนใจในวรรณคดีและวรรณกรรม และส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมในอนาคตและเห็น คุณค่าในวรรณคดีและวรรณกรรมไม่เพียงแค่เรื่องการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมเอง แต่ยังมีผลต่อการ พัฒนาบุคลิกภาพ การคิดวิเคราะห์ และการเข้าใจโลกและสังคมในมิติที่ลึกซึ้งมากขึ้นคุณค่าในวรรณคดีและ วรรณกรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มี 5 ประการคือ 1) คุณค่าทางอารมณ์และจินตนาการ 2) คุณค่าทาง ศิลธรรมและปัญญา 3) คุณค่าทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ 4) คุณค่าทางทักษะเชิงวิจารณ์และการใช้ ภาษา และ 5) คุณค่าที่เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการสร้างวรรณกรรม และศิลปกรรมด้านต่าง ๆ เมื่อนำมา วิเคราะห์เนื้อหาในวรรณคดีระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แล้วพบว่าวรรณคดีแต่ละเรื่องมีคุณเหมือนกันและ แตกต่างกัน ดังนี้

บทสรุป

สรุปได้ว่าคุณค่าในวรรณคดีและวรรณกรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มี 5 ด้านที่มีคุณค่ามากที่สุดตามลำดับดังนี้ 1) คุณค่าทางอารมณ์และจินตนาการ 2) คุณค่าทางศีลธรรมและปัญญา 3) คุณค่าทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ 4) คุณค่าทางทักษะเชิงวิจารณ์และการใช้ภาษา และ 5) คุณค่าที่เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการสร้างวรรณกรรม และศิลปกรรมด้านต่าง ๆ วรรณคดีเป็นศิลปะแห่งการประพันธ์เรื่องราว ฉะนั้นเรื่องโคลงภาพพระราชนิพนธ์และเรื่องบทเสภาสามัคคีเสวกมี 4 ด้าน เรื่องศิลาจารึกหลักที่ 1 เรื่องบทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทและเรื่องกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง เรื่องโคลงสุภาพยอพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า มี 3 ด้าน แสดงให้เห็นถึงคุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ต่อการศึกษาด้านวรรณคดีไทย และเป็นประโยชน์แก่ครูผู้สอนที่จะนำคุณค่าที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลางและเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยในด้านของวรรณคดีและวรรณกรรมให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนในยุคปัจจุบันอย่างแท้จริง

องค์ความรู้ที่ได้รับ

1. วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านวรรณคดีและวรรณกรรมช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านอารมณ์ จินตนาการ สติปัญญา คุณธรรม และทักษะการคิดวิเคราะห์ ผ่านการเรียนรู้เนื้อหา ภาษา และแนวคิดที่ปรากฏในบทประพันธ์ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจชีวิต สังคม และนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม
2. วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นฐานการเรียนรู้เพื่อสืบทอดภาษาและวัฒนธรรมไทยการศึกษาวรรณคดีทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าทางภาษา ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ อันเป็นรากฐานของ

อัตลักษณ์ความเป็นไทย พร้อมทั้งส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานทางวรรณศิลป์ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จงชัย เจนหัตถการกิจ. (2560). *เสริมปรัชญาคุณวิชาภาษาไทย ม.3* (พิมพ์ครั้งที่ 7). แอคทีฟพริ้นท์
- บันลือ พกษะวัน. (2557). *แนวพัฒนาการอ่านเร็ว-คิดเป็น*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. (2529). *แว่นวรรณกรรม*. อ่านไทย.
- ปัญญา บริสุทธิ. (2542). *วิเคราะห์วรรณคดีไทยโดยประเภท* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
<https://www.slideshare.net/chontee55/ss-12185773>
- รินฤทัย สัจจพันธ์. (2566). *วรรณกรรมปัจจุบัน* (พิมพ์ครั้งที่ 18). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิบูลย์วรรณ มุสิกเกตุเคราะห์. (2552). *เอกสารประกอบการสอนวิชา ภาษาและวรรณกรรมล้านนา*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2514). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย
- สิริพัชร เกษภูวโรจน์. (2552). *การสอนระดับประถมศึกษา 2* (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุดาพร ไชยะ. (2552). *การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- เสฐียร โกเศศ. (2507). *การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณศิลป์*. ราชบัณฑิตยสถาน.
- Hassan, M. (2022, September). What is Literature – Definition, Types, Examples. ResearchMethod. <https://researchmethod.net/what-is-literature/>
- Lombardi, E. (2020, January 30). *What Literature Can Teach Us*. ThoughtCo. <https://www.thoughtco.com/what-is-literature-740531>